

Test semestralny

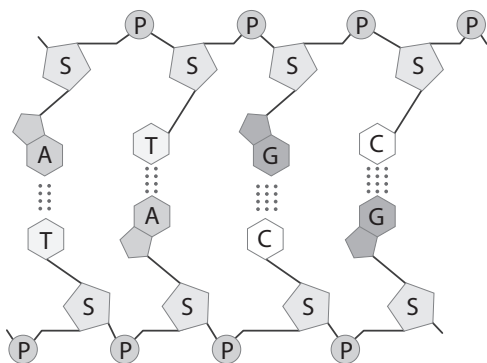
Test po zakończeniu I semestru klasy ósmej

imię i nazwisko	
_____	_____
klasa	data

Grupa A

1 Na poniższym schemacie została przedstawiona budowa DNA.

0-3 p.

- a) Otocz pętlą nukleotyd, który zawiera adeninę.
b) Uzupełnij podane zdania.

Cząsteczka DNA ma postać _____, czyli dwóch ułożonych równolegle nici spiralnie skręconych wokół jednej osi. Nukleotydy w nici DNA są połączone w ściśle określonej kolejności, nazywanej _____. Zasady azotowe z leżących naprzeciw siebie nici zawsze tworzą ściśle określone pary zgodnie z regułą _____.

2 Wyróżnia się dwa typy podziałów komórkowych: mitozę i mejozę.

0-2 p.

Wpisz przy każdej nazwie podziału odpowiednie litery.

- A. Zachodzi w komórkach somatycznych.
B. Powstają dwie komórki.
C. Liczba chromosomów w komórkach potomnych ulega redukcji o połowę.
D. Powstają gamety.
E. Powstają cztery komórki potomne.
F. Liczba chromosomów w komórkach potomnych się nie zmienia.

Mitoza – _____ Mejoza – _____

3 Genetyka klasyczna zajmuje się badaniem przekazywania cech z pokolenia na pokolenie. Ten dział genetyki posługuje się specyficznymi terminami.

0-4 p.

Przyporządkuj podanym terminom (A-D) odpowiednie definicje (1-5).

A. Genotyp	1. Zespół wszystkich genów danego organizmu
B. Heterozygota	2. Widoczne cechy organizmu
C. Allel	3. Osobnik mający dwa różne allele danego genu
D. Fenotyp	4. Informacja genetyczna zawarta we wszystkich genach organizmu
	5. Jedna z wersji genu

A – _____ B – _____ C – _____ D – _____

4 Oblicz prawdopodobieństwo urodzenia dziecka z grupą krwi A, jeśli jego matka ma grupę AB, a ojciec – grupę krwi 0.

0-1 p.

5 Skreśl w podanych zdaniach wyrazy tak, aby podane informacje były prawdziwe.

0–6 p.

- A. Centromer to miejsce połączenia dwóch *chromatyd / chromosomów*.
- B. Płeć potomstwa u człowieka zależy od DNA *plemnika / komórki jajowej*.
- C. Gamety są przykładem komórek *haploidalnych / diploidalnych*.
- D. Komórka jajowa człowieka ma *23 pary chromosomów / chromosomy*.
- E. Do chorób sprzężonych z płcią należy *fenyloketonuria / hemofilia*.
- F. Proces powielania DNA nazywamy *mutacją / replikacją*.

6 Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

0–1 p.

Konflikt serologiczny jest możliwy wtedy, gdy

- A. matka i dziecko mają krew Rh(+).
- B. matka ma krew Rh(+), a dziecko – krew Rh(–).
- C. matka i dziecko mają krew Rh(–).
- D. matka ma krew Rh(–), a dziecko – krew Rh(+).

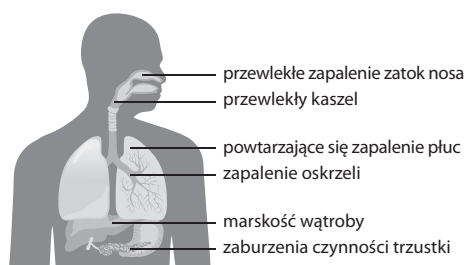
7 Podkreśl cztery sytuacje, które sprzyjają występowaniu nowotworów.

0–2 p.

- A. Przebywanie na łące w okresie pylenia traw i drzew
- B. Wdychanie dymu papierosowego (palenie bierne)
- C. Częste narażanie się na promieniowanie rentgenowskie
- D. Opalanie się bez kremów z filtrami chroniącymi przed wpływem promieniowania ultrafioletowego
- E. Spożywanie nieumytych warzyw i owoców
- F. Spożywanie produktów smażonych z wykorzystaniem tłuszczów zwierzęcych

8 Na poniższym rysunku zostały przedstawione objawy pewnej choroby genetycznej.

0–3 p.

a) Podaj na podstawie wymienionych objawów nazwę tej choroby.

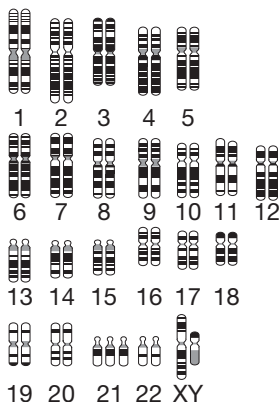
b) Oceń, czy poniższe informacje dotyczące tej choroby są zgodne z prawdą. Zaznacz literę P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo literę F – jeśli jest fałszywa.

1.	To choroba jednogenowa.	P	F
2.	Ujawnia się jedynie u homozygot recesywnych.	P	F
3.	Jest chorobą sprzężoną z płcią.	P	F

c) Ustal prawdopodobieństwo urodzenia się dziecka z mukowiscydozą, jeżeli tylko matka jest nosicielką wadliwego genu.

9 Przeanalizuj ilustrację przedstawiającą kariotyp człowieka z pewną chorobą genetyczną.

0-3 p.

a) Zaznacz uzupełnienia zdania. Wybierz odpowiedzi spośród podanych.
Przedstawiony kariotyp należy do osoby płci *A / B*, która jest dotknięta *C / D*.

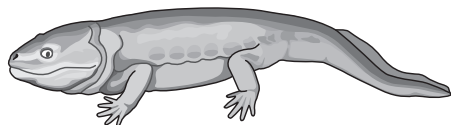
- A. męskiej
- B. żeńskiej
- C. fenylketonurią
- D. zespołem Downa

b) Podkreśl dwa z wymienionych objawów, które są charakterystyczne dla tej choroby.

*fałd skórny nad oczami, nieprawidłowe krzepnięcie krwi,
zaburzenia rozpoznawania barw, opóźnienie w rozwoju umysłowym,
nadmierne gromadzenie aminokwasu w organizmie, ponadprzeciętny wzrost*

10 Jednym z dowodów ewolucji są organizmy łączące cechy dwóch grup systematycznych. Przykładem takiego organizmu była ichtiostega – forma przejściowa między rybami a płazami.

0-2 p.

Zwierzę miało długość 1,2 m. Jego ciało było pokryte drobnymi łuskami, a wzdłuż ogona znajdowała się płetwa podobna do płetwy grzbietowej u ryb. Czaszka ichtiostegi była płaska. Narządem wymiany gazowej u form dorosłych były płuca. Zwierzę poruszało się na szeroko rozstawionych palczastych kończynach.

a) Skreśl niepotrzebne wyrazy tak, aby podane zdania zawierały prawdziwe informacje.

Takie gatunki, jak ichtiostega, nazywamy formami *pośrednimi / relikdami*. Są one *pośrednimi / bezpośrednimi* dowodami ewolucji.

b) Podaj dwie cechy płazów, które występowały u ichtiostegi.

11 Wyróżniamy dwa rodzaje doboru – dobór naturalny i dobór sztuczny. Mechanizm jednego z nich sprawia, że przeżywają osobniki najlepiej przystosowane do środowiska.

0-3 p.

a) Podaj nazwę opisanego mechanizmu.

b) Zaznacz trzy spośród podanych cech, które dotyczą działania opisanego mechanizmu.

- A. O selekcji decyduje człowiek.
- B. Jest to proces celowy.
- C. Przyczynia się do powstawania wielu ras zwierząt i odmian roślin.
- D. Jego działanie jest przypadkowe.
- E. Prowadzi do powstawania nowych gatunków.
- F. Trwa miliony lat.

12 Zaznacz tę spośród podanych cech, która jest wspólna dla człowieka i szympansa.

- A. Żuchwa z bródką
- B. Wały nadoczodołowe
- C. Spłaszczona trzewioczaszka
- D. Chwytne dłonie z przeciwstawnymi kciukami

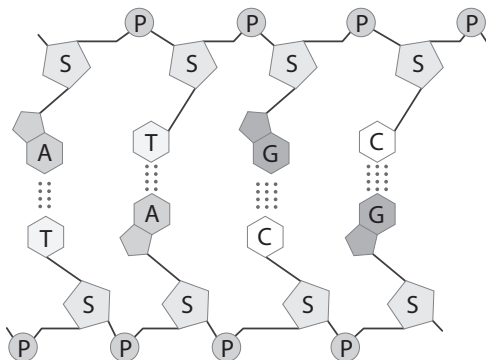
0-1 p.

Test semestralny

Test po zakończeniu I semestru klasy ósmej

Grupa B

1 Na poniższym schemacie została przedstawiona budowa DNA.

a) Otocz pętlą nukleotyd, który zawiera cytozynę.

0-3 p.

b) Uzupełnij podane zdania.

Nukleotydy w nici DNA są połączone w ściśle określonej kolejności, nazywanej _____. Zasady azotowe z leżących naprzeciw siebie nici zawsze tworzą ściśle określone pary zgodnie z regułą _____. Część cząsteczki DNA ma postać _____, czyli dwóch ułożonych równolegle nici spiralnie skręconych wokół jednej osi.

2 Wyróżnia się dwa typy podziałów komórkowych: mitozę i mejozę.

0-2 p.

Przyporządkuj każdemu z podziałów właściwe opisy.

- Powstają dwie komórki.
- Zachodzi w komórkach somatycznych.
- Powstają cztery komórki potomne.
- Powstają gamety.
- Liczba chromosomów w komórkach potomnych ulega redukcji o połowę.
- Liczba chromosomów w komórkach potomnych się nie zmienia.

Mitoza – _____ Mejoza – _____

3 Genetyka klasyczna zajmuje się badaniem przekazywania cech z pokolenia na pokolenie. Ten dział genetyki posługuje się specyficznymi terminami.

0-4 p.

Przyporządkuj podanym terminom (A-D) odpowiednie definicje (1-5).

A. Fenotyp	1. Zespół wszystkich genów danego organizmu
B. Allel	2. Widoczne cechy organizmu
C. Heterozygota	3. Informacja genetyczna zawarta we wszystkich genach organizmu
D. Genotyp	4. Jedna z wersji genu
	5. Osobnik mający dwa różne allele danego genu

A – _____ B – _____ C – _____ D – _____

4 Oblicz prawdopodobieństwo urodzenia dziecka z grupą krwi B, jeśli jego matka ma grupę AB, a ojciec – grupę krwi 0.

0-1 p.

5 Skreśl w podanych zdaniach wyrazy tak, aby podane informacje były prawdziwe.

0–6 p.

- A. Komórka jajowa człowieka ma 23 *pary chromosomów / chromosomy*.
- B. Płeć potomstwa u człowieka zależy od DNA *plemnika / komórki jajowej*.
- C. Gamety są przykładem komórek *haploidalnych / diploidalnych*.
- D. Proces powielania DNA nazywamy *mutacją / replikacją*.
- E. Centromer to miejsce połączeniu dwóch *chromatyd / chromosomów*.
- F. Do chorób sprzężonych z płcią należy *fenyloketonuria / hemofilia*.

6 Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

0–1 p.

Konflikt serologiczny jest możliwy wtedy, gdy

- A. matka ma krew Rh(-), a dziecko – krew Rh(+).
- B. matka i dziecko mają krew Rh(+).
- C. matka ma krew Rh(+), a dziecko – krew Rh(-).
- D. matka i dziecko mają krew Rh(-).

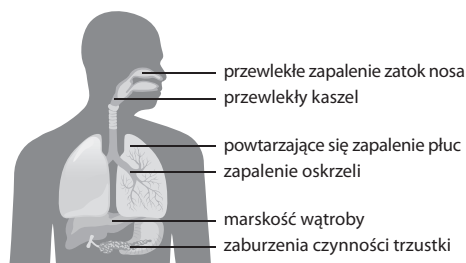
7 Podkreśl cztery sytuacje, które sprzyjają występowaniu nowotworów.

0–2 p.

- A. Przebywanie na łące w okresie pylenia traw i drzew
- B. Wdychanie dymu papierosowego (palenie bierne)
- C. Częste narażanie się na promieniowanie rentgenowskie
- D. Opalanie się bez kremów z filtrami chroniącymi przed wpływem promieniowania ultrafioletowego
- E. Spożywanie nieumytych warzyw i owoców
- F. Spożywanie produktów smażonych z wykorzystaniem tłuszczów zwierzęcych

8 Na poniższym rysunku zostały przedstawione objawy pewnej choroby genetycznej.

0–3 p.

a) Podaj na podstawie wymienionych objawów nazwę tej choroby.

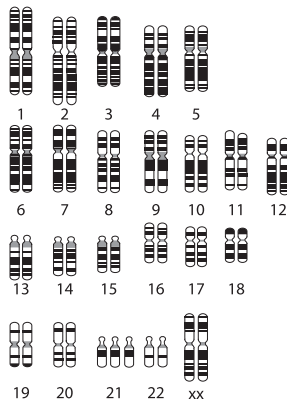
b) Oceń, czy poniższe informacje dotyczące tej choroby są zgodne z prawdą. Zaznacz literę P, jeśli zdanie zawiera prawdziwe informacje, lub literę F – jeśli fałszywe.

1.	Ujawnia się jedynie u homozygot recesywnych.	P	F
2.	Jest chorobą jednogenową.	P	F
3.	Jest chorobą sprzężoną z płcią.	P	F

c) Ustal prawdopodobieństwo urodzenia się dziecka z mukowiscydozą, jeżeli tylko ojciec jest nosicielem wadliwego genu.

9 Przeanalizuj ilustrację przedstawiającą kariotyp człowieka z pewną chorobą genetyczną.

0–3 p.

- a) Zaznacz uzupełnienia zdania. Wybierz odpowiedzi spośród podanych.
Przedstawiony kariotyp należy do osoby płci *A / B*, która jest dotknięta *C / D*.
- A. męskiej
B. żeńskiej
C. zespołem Downa
D. fenylketonurią
- b) Podkreśl dwa z wymienionych objawów, które są charakterystyczne dla tej choroby.

ponadprzeciętny wzrost, fałd skórny nad oczami, zaburzenia rozpoznawania barw, opóźnienie w rozwoju umysłowym, zanik kosmków jelitowych, nieprawidłowe krzepnięcie krwi

10 Jednym z dowodów ewolucji są szczątki organizmów łączące cechy dwóch grup systematycznych. Do takich gatunków zaliczamy między innymi archeopteryksa.

0–2 p.

Archeopteryks miał wielkość współczesnego kruka. Zwierzę łączyło w sobie cechy ptasie i gadzie. Posiadało długi ogon i dość duże skrzydła. Archeopteryksa pokrywały asymetrycznie ułożone pióra.

- a) Skreśl wyrazy tak, aby podane zdania zawierały prawdziwe informacje.

Takie gatunki, jak archeopteryks, nazywamy *formami pośrednimi / relikdami*. Są one *pośrednimi / bezpośrednimi* dowodami ewolucji.

- b) Podaj dwie cechy gadów, które występowały u archeopteryksa.

11 Wyróżniamy dwa rodzaje doboru – dobór naturalny i dobór sztuczny. Mechanizm jednego z nich prowadzi do powstawania nowych ras i odmian.

0–3 p.

- a) Podaj nazwę opisanego mechanizmu.

- b) Zaznacz trzy spośród podanych cech, które dotyczą działania opisanego mechanizmu

1. Jego działanie jest przypadkowe.
2. Prowadzi do powstania nowych gatunków.
3. Trwa miliony lat.
4. O selekcji decyduje człowiek.
5. Jest to proces celowy.
6. Jest to proces krótkotrwały.

12 Zaznacz tę spośród podanych cech, która jest wspólna dla człowieka i szympansa.

0–1 p.

- A. Obecność bródki
B. Wały nadoczodołowe
C. Spłaszczona trzewioczaszka
D. Chwytny dłonie z przeciwstawnymi kciukami